

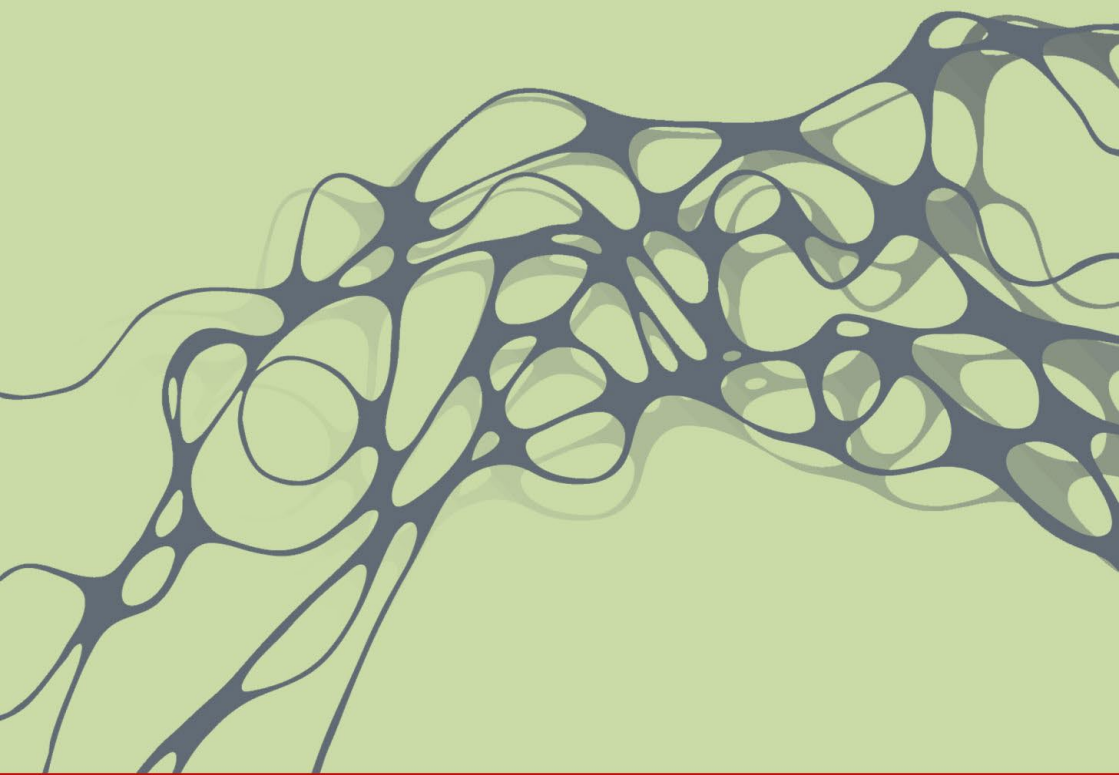

Městská knihovna v Praze

ČEŠTÍ
BÁSNÍCI
20. STOLETÍ

ACHILLES A ŽELVA

Miroslav Holub

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Městská knihovna v Praze

Achilles a želva

Miroslav Holub

Znění tohoto textu vychází z díla [Achilles a želva](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Mladá fronta v Praze v roce 1962. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Miroslav Holub: Achilles a želva), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uvedte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 24. 6. 2020.

OBSAH

I.....	7
Noc v ulicích	8
Přehrada	9
Operace	11
II.....	13
Achilles a želva.....	14
Dobytí pólu	16
Uzávěrka	17
Napoleon	18
Voják	19
Kaprál, který probodl Archimeda	20
Muž v holínkách	21
Alexander Veliký	22
Objev pračlověka.....	24
Jeanne d'Arc	26
Umřela večer	28
Svatý Sebastián	30
Karcinom plic.....	31
Mucius Scaevola	32
Hod boží velikonoční: starý host.....	33
Goethe.....	34
Chlapec chytající motýly	35
Michelangelo staví průčelí San Lorenza	37
Pět minut po náletu	39
Sokrates	40
Musulmani.....	42
Lenin	45
Funkcionář	46
Majakovský	48
Brigáda.....	49

Einstein.....	52
Zlepšovatelé	54
Galileo Galilei	56
Astronauti	59
III	60
Výbuch	61
Doma	62
Uvnitř	63
Muzika	65
Hlasy v krajině.....	66
Panoráma Prahy	68
Televize.....	70

I

*a škrtnou vše, co bylo
a nabídnou vše, co jest,
na čerstvé bílé stránce*
— CARL SANDBURG

Noc v ulicích

Z obchodu s ptáky
ozývá se zpěv.

Domy rostou.
Několik cihel
odchází z velechrámu.
Tu a tam
pírko
nebo kočka
nebo pes
padá z nebe.

Z obchodu s ptáky
ozývá se zpěv.

Domy rostou.
Ve zdech koluje
bílá krev spravedlivých.
Na dechu miliónů
vznáší se luna,
nesmírné srdce
valí noc ke dni.

Stačí, že jsme živi.
Dýcháme.

I za rotaci Země
odpovědni.

Přehrada

Voda
korunovaná.

Voda roste, polyká
cestu se stíny,
dům s blankytem,
břidlici s abecedou.

Už nejsou pelíšky.
Země je betonová,
jeřáby rozpáraly nebe.

Staletí se lámou na přepadu.

A ne jen vzpomínkami
— vysokým napětím,
nikoli slzičkami
— bubnovou armaturou,
nikoli slovy
— hromem živ
je člověk.

Krok vedle zvoní na poplach,
krok vzad otvírá propast,
zachvění exploduje.

Hluboko dole
v katedrálách plují ryby.

A každý z nás
vyvolán je jménem.

Operace

Vzít do rukou
pracující srdce
 (pravěkého ptáka, který
 zpívá šeptem),
pracující játra,
pracující játra
 (podmořskou hladovějící houbu),
pracující duši
 (zemi pod zemí,
 nitkový
 veletok naděje),

vyrvat nádor,
amputovat hřebeny bolesti,
udělat novou cévu,
novou tvář,

zašít,
obvázat,
zahodit jehelce,
odepnout peany,
umýt si ruce,
osušit pot,
zapálit cigaretu.

Říkat
ted' už nepijte,
nevstupujte do jízdni dráhy,
nemilujte nešťastně,

nestřílejte po sobě,
šetřte se,
šetřte se
(jako kdyby mohli poslechnout).
A znovu mýt,
sterilizovat,
brát do rukou...

Vydržet
o minutu déle
než krvácení,
než radioaktivita,
než vrahové.

Nic víc.

II

Nic není sláva, čin je vše
— GOETHE

*Na neutron si vzpomeneme
ještě dávno po Hitlerovi*
— PAUL LANGEVIN, 1933

Achilles a želva

Achilles nedohoní želvu

— ZENON Z ELLEY

V saténovém stínu olivovníku

Zenon potřásá hlavou.

Neboť Achilles klesá vysílením
jako pes, který stíhal svůj ocas,
a želva putuje dál
zahrabat se do písku,
klást vejce,
chcípnout,
narodit se,
přeplavat Hellespont,
ohryzat devaterník.

Zenon potřásá hlavou.

Neboť Achilles neuběhne ani tisíc metrů
a želva
leze
věčnost.

V saténovém stínu olivovníku,

potřásaje hlavou,

umírá Zenon.

Se zlatými holeněmi,

skvělý a slavný,

vstává a jde vstříc poslednímu boji

Achilles.

Ale
jak se jmenuje
ta želva?

Dobytí pólu

Kroky.

Kroky po dláždění,
po parketách,
po betonu,
po věčném ledu.

Kroky s ruksakem na zádech.

Kroky se sluncem
těsně nad hlavou.

Kroky

od hory k hoře,
od letadla k saním,
od stanu k stanu,
od agregátu k agregátu,
od šroubku k šroubku,
od snídaně k obědu.

Kroky

od noci ke dni.

Včera

Edmund Hillary došel na jižní pól.

Uzávěrka

Kroky.
Kroky po dláždění,
po schodech,
po praskavých prknech.

Kroky s aktovkou v ruce,
kroky s tmou v týle.

Kroky od stolu ke stolu,
od knihy ke knize,
od čísla k číslu,
od hvězdy k hvězdě,
z nekonečna do nekonečna.

Kroky po dně oceánu,
po stropě noci.

Včera
účetní K. padl vyčerpáním.
Knihy nehrály o tři haléře.

Napoleon

Děti, kdy se narodil
Napoleon Bonaparte,
ptá se učitel.

Před tisíci lety, říkají děti.
Před sto lety, říkají děti.
Loni, říkají děti.
Nikdo neví.

Děti, co udělal
Napoleon Bonaparte,
ptá se učitel.

Vyhrál válku, říkají děti.
Prohrál válku, říkají děti.
Nikdo neví.

U nás měl řezník psa,
říká František,
jmenoval se Napoleon.
Řezník ho bil a pes umřel
hlady
před rokem.

A všem dětem je teď líto
Napoleona.

Voják

Před dvěma sty lety
na záspi ležel,
bílý kabát se chvěl
v bezvětrí.

Černý stín věčnosti
mokval pod ním.

Šeptal
Ježíši Kriste,
Ježíši Kriste...

A ještě dnes
ten kámen tam
za dešťů
nabíhá krví
a strašná,
zelená,
omamná,
nezapomínající tráva,
tráva matka
šeptá
trávě dceři

Ježíši Kriste...

Kaprál, který probodl Archimeda

Smělým zásahem
zabil kruh, tečnu
a průsečík
v nekonečnu.

Pod trestem
rozčtvrcení
zakázal čísla
od tří výše.

V Syrakusách teď
velí škole filosofů,
druhé tisíciletí
sedí na halapartně
a píše:

ráz dva
ráz dva
ráz dva
ráz dva

Muž v holínkách

Naše metody jsou neúčinnější...
— K. H. FRANK, 2. prosince 1939

Víly nejsou.

Řeči básníků —
bzučení much
kolem patrontašky.

A jenom on ví,
co je uvnitř.

Kráčí a chvěje se zem,
stromy umírají,
kovové kuličky
sypou se z kamene.

Víly nejsou.

Ale jednou byl nalezen,
ležel bez vlády,
s ohnivým soustem verše
vzpříčeným v hrdle.

Alexander Veliký

*Alexander Veliký plakal,
když se dozvěděl, že existují ve
vesmíru ještě jiné světy.*

Neplač.

To máš z těch těžkooděnců,
to máš z toho impéria,
to máš z té čtrnáctikarátové,
mezikontinentální
slávy.

Neplač.

Kluci staví hrad
s hvězdami na cimbuří.
Tesaři skládají loď,
která popluje vzhůru.
A lovci perel jednou
se vynoří na Měsíci,
ženy se budou koupat
v Mléčné dráze.

Kluci, tesaři, ženy,
dnes nebo zítra,
kluci, tesaři, ženy.

Všecko jsou jenom
obyčejné světy
obyčejných životů,
s hřebíky, lopatkami,

řetězy,
knoflíky.

Neplač.
Stačí, když nebudeš
Veliký.

Objev pračlověka

Na konci života
na denním světle
sotva patrného

objevil lebku pračlověka.

Stačilo ji popsat
a byl by slavnější
než vítěz u Custozzy.

Ale on
dva roky hledal v knihách,
až našel zapomenutou zprávu
o těch pěti kostech.

Tak na ni upozornil
a jinak nenapsal nic.

Ten pračlověk je dnes
pilířem dějin,
jako Caesar,
jako Kolumbus,
jako Napoleon.

Ten člověk
umřel neviditelný.

Ale strašná pyramida vědy
napjatá od Wegy

k Andromedě
špičkou se opírá
o jeho hrud'.

Jeanne d'Arc

Nic zvláštního se nestalo.

Nebylo hlasů,
nebylo zmrtvýchvstání
a odpuštění hříchů.

Jen státní zájmy,
církevní zájmy
a plameny, Jano.
Popel na apokalyptických vahách
historie.

Nic zvláštního se nestalo.

Pavouci prchali z polen,
pozaunér slunce troubil modrou
a nad hlavou v tom tichu
zpíval skřivánek,
Jano.

Nic zvláštního se nestalo.

Dál vlály fialové korouhve Orléansu,
Dunois vítězil,
Karel kraloval,
vojáci chroptěli pod kopyty.

Lidi vzpomínali
několik dní či
několik století.

A když se odečetlo,
že jsi milovala,
nenáviděla
a křičela hrůzou před hranicí,

shledali,
že jsi svatá,
Jano.

Umřela večer

Vysoko, vysoko.

Poslední slova bloudila stropem
jako mraky.

Kredenc plakal.
Zástěra se chvěla
jako by přikrývala propast.

Byl konec. Mladí šli spat.

Ale k půlnoci
mrtvá vstala,
zhasila svíce (je jich škoda),
rychle zašila poslední punčochu,
našla svých padesát korun
v piksle od skořice,
a položila je na stůl,
našla nůžky zapadlé za skříní,
našla rukavici,
kterou rok nemohli nalézt,
zkusila všechny kliky,
utáhla vodovod,
dopila kafe

a zase padla zpět.

Ráno ji odvezli.
Byla spálena.
Popel byl hrubý

jako z obyčejného
hnědého
uhlí.

Svatý Sebastián

Trpí,
čert ví proč.

Nebe je na petlice,
kloubnaté modlitby
nadarmo klepou o klekátka.

Barokní krev
zdobí jeho skráně,
tělo ranami rozkvétá,
šípy pronikají do duše dřeva,
červotoči prožírají cévy.

Trpí,
vybírá do kasiček

na něco co nebylo,
co není,
co nikdy nebude.

Karcinom plic

At' nikdo neslyší
ten tichý hlas zevnitř.
To pučí listí. Strom s drápy.
Sametově bílé
druhé já.

Praskot.
Roste kříž
v mezihrudí.
Otče, otče, proč jsi mne opustil.

At' nikdo neslyší.

Ucpává ten chřtán,
obrací se ke stěně,
aby podstoupil
bez zaúpění
svůj zápas s andělem.

At' nikdo neslyší.
Smrt není. Je rentgen,
azaserin, síla života.

At' nikdo neslyší.
A s očima obrácenýma
jinam
dvakrát denně
táhne na Golgotu
a zpět.

Mucius Scaevola

Zatímco v obleženém Římě
patriciové sedají ke svačině,

plíží se ležením Etrusků,
najde Porsenův stan,
zpocenou rukou tasí dýku,
místo krále
omylem
probodne písaře.

Zem stydne.
Nebe mu plivá do tváře.

Jde, za smrt jde,
strážím vytrhne se,
chybivší ruku
před králem
vrazí do ohně.

Hle, Říman!

A Etruskové
od města hrdinů
táhnou jinam.

A patriciům
spálené maso páchne
o svačinách.

Hod boží velikonoční: starý host

Z celého života
hodina v neděli.
Z celého světa
stůl v kavárenském koutě.

Zas přibelhal se
na pašije.
C'est ci bon...

A dnes ho vyhodili.
Rozlévá. Drobí.
Hostům odporný je.
Tančíme Kalypso...

Tak jde.
Hlava — zvon umíráček,
záda — stvol hniláku.
Myslí střepy skel
a střepy dnů.

Zem u lítacích dveří otvírá se
a on zvolna
sestupuje
do pekel.

Zvony zvoní.

Hudba hraje
pochod smutných hrdinů.

Goethe

22. března 1832 řekl ještě:
„Otevřete tu druhou okenici, ať je víc světla!“

A pak
když už nemohl mluvit,
psal prstem do vzduchu,
na stolek,
na kolena,
než ruka padla docela.

A za tu hodinu
napsal
nejkrásnější dopisy
Charlottě, Minně, Ulrice,
složil
nového Fausta,
nového Werthera,
novou nauku o barvách duhy
a proměnách rostlin...

A bylo to
dokonalejší než slunce,
větší než touha,
tentokrát.

Chlapec chytající motýly

Ještě
babočku síťkovanou
a pak bude mít
všechno ze světa
schovaný ve škatulkách.

A tak tedy otvírá
zeleným klíčem mlázi,
černým klíčem les,
modrým klíčem
nebe v potocích.

A tak tedy otvírá
tázavými očima
vodu, vzduch, zemi a oheň
až k lásce,

a tak tedy otvírá
hudbu léta a hudbu zimy
až k nahé harmonii
lidského srdce.

S ubohou sítíkou přes rameno
putuje od stromu ke stromu,
po rovinách a pólech,
poskakuje si, vidí slunce,
jde, vidí měsíc,

kulhá, vidí zemi,
stojí, vidí konec.

Šedivé vlasy,
šedivý pel.

Má sto baboček sítkovaných.

A jako by je ani
neviděl.

Michelangelo staví průčelí San Lorenza

Jak pod balvanem alpským uložena
je tvářnost předurčená, živá...

Měsíce
v lomech ryje,
i z nebe rve kámen
v Pietrasantě.

Měsíce
kůží svých dlaní
mrzácké cesty dláždí,
krvavým potem
splavňuje Arno.

Jak pod balvanem alpským uložena
je tvářnost předurčená, živá...

Vyvrací hrudní kosti skal,
na niti zoufalství
vleče monolity
a ony chcípají
jak bílí sloni
před branami Florencie,
štve koně k Římu,
štve koně do Carrary

(jak pod balvanem alpským uložena
je tvářnost předurčená, živá...)

A když už nakonec
chce dláto přiložit

a když už nakonec
svaly soch nabíhají
a blesk se chystá vzhůru udeřit —

vidí papežův prstík
a odchází
nepočav ani zrnka písečného,
sám slepá socha
z chybného kamene carrarského,
strašlivá karyatida
marnosti.

Pět minut po náletu

V Plzni,
v Nádražní třídě 26
vystoupila do třetího poschodí
po schodech, které jediné zbyly
z celého domu,
otevřela dveře
vedoucí do nebe,
strnula nad propastí.

Neboť tady
končil svět.

Pak
dobře zamkla,
aby snad někdo nevzal
Siria
nebo Aldebarana
z jejich kuchyně,
sestoupila se schodů
a usedla dole
čekat,
až znovu
naroste dům
a z popela vrátí se muž
a z nožiček slepí se děti.

Ráno ji našli
zkamenělou.
A vrabci jí zobali z dlaní.

Sokrates

Podezřelé individuum,
se sedlovitým nosem,
s očima prostopášníka,
trhan kazící mládež,
pohrdající obecními bohy,
nebezpečný svou zbytečností

a vypil jen bolehlav.

Měl být přikryt mokkými hadry,
měl být zpracován odborníky,
měl přijít o nehty
se svým posledním účelem života.

Měl být vyslýchán jako bolševický agent,
měl být probodán reflektory,
procezen elektrickými šoky
s tou svou starostí o duši.

Měl být posazen na elektrické křeslo,
měl být postaven ke zdi,
měl být lynčován
se svým ponětím o dobrém.

Měl být zastřelen na útěku,
měl být topen jako kočka,
měl být přibit jako netopýr,
pálen jako mlok,

měl být rozšlapán
se svým přebýváním u cíle.

Vlastně
lecjaký Sokrates
byl pálen,
byl vyslýchán,
byl střílen jako zvěř,
byl přibit na vrata,
byl rozšlapán —

Včera jsem viděl
Sokrata.
Rozmlouval na agoře.

Tiše se smál.

Musulmani

Kukly smrti.

Ti, kteří ztratili jména
a tváře
a světlo světa
ve všivých pustinách
pryčen osvětimských.

Ti, kteří viděli
jen jeden suk,
jednu štěnici,
jednu padající tmu
pro všechny věky.

Ti, kteří byli jen
sisyfovské plazení srdce
v propasti těla,
sténání kostí
v mršinném absolutnu.

Ti, které vytahovali jako žížaly
z hlíny večer,
ti, kterým píchali strychnin,
ti, které zmrazovali,
ti, které rozehřívají ženskými těly.

Nelidi. Nezvířata.

Ti, které spalovali
jako smetí po slavnosti na podzim,
ti, kteří zanechali
dva milióny kloubních jamek
prázdných jako noc po rozsudku.

Ti, kteří poznali víc
než sama sebe.

Ti, kteří ztratili slova
a našli obrovské souvětí
elementární syntézy
života a smrti,
jednotlivosti a veškerenstva.

Ti, po nichž chodíme
(kdekoli na zemi),
které dýcháme,
které pojídáme
v anorganických zbytcích.

Ti, skrze něž víme,
že život je nedělitelný,
že moudrost je nedělitelná,
že smysl je nedělitelný —

dvě miliardy
— nebo nikdo.

Socialismus
— nebo nic.

Ti —
prach země,
neviditelní
velikáni historie.

Lenin

Desátého října
devatenáctsetsedmnáct
 (věda o světě víc
 než sto filosofických svišťů za katedrami,
 víc než sto bučících generálních štábů)
usedá do vetchého křesla
ve Smolném,

chvíli mne tužku

a pak
na cárek papíru
 rychle,
 jako vteřinová ručička
 světových hodin
 (bez zlatohávu a bez bengálů)
píše:

Rezoluce o ozbrojeném povstání...

A už to nevymažou.
 Ani modlitbami. Ani staletími.
 Ani bengály.
 Ani trinitrotoluenem.

Funkcionář

Stačí se říznout
a poteče krev.
Stačí křiknout
a otřesou se stěny.

Nestačí.

O půlnoci sedí a píše:
Schůze... přijďte všichni...
Schůze... přijďte všichni...
Schůze... přijďte všichni...

Rudé oči. Hadi cigaret.
Den jako den.

Mluví:
Slavné vítězství pracujícího lidu.
Slavné vítězství pracujícího lidu.
Slavné vítězství pracujícího lidu.

Písečný vzduch. Pancéře oken.

Neochraptí.
Má sto hlasů,
sto rukou.

Kope
po nedělích
v Nuslích,

v Uhříněvsi,
pod Petřínem.
Soudruzi... za mír...
Soudruzi... za mír...
Soudruzi... za mír...

Kdyby praskla země,
on by ji ucpal tělem,
první nebo dvoumilióntý.

Zatímco vy
zcepeníte za bukem
se svými výhradami,

s nabitou taškou
po schodech,
po kamenech,
po ostnech,

stoupá na miskou vah
odvažujících granit budoucnosti.

Majakovský

V zemi a ve stratosféře.

V kouři, v napětí,
v páteři měst,
v zaměřovačích,

ve lžících zedníků
a neckách betonářů
říká vaši nesmrtelnost,
občane kancelisto.

Ve výbojích generátorů,
ve chřtánu slunce,
v duších řek,
v uranu, v houslích
bojuje proti amortizaci
srdcí a duší,
občane kancelisto.

Na všech ulicích,
na všech soustruzích,
ve všech šuplatech
diskutuje hromovým hlasem
s berními inspektory,
co mají revoluci v ústech
jak falešný chrup,

o poezii.

Brigáda

Za horama
provolávají — sláva!

Ale tady
kape se stropu,
šaty plesnivějí
v hluboké poezii
bahna,
malty
a oznobenin.

Za horama
vykoupají je do čítanek,
aby se stránky
neumazaly.

Ale tady
obvázanými palci
dloubají důlky v jílu
pro dračí setbu pražců.

Za horama
ani kuře zadarmo nehraje.

Ale tady bez dechu
k ohni alarmují,
hlínu a déšť,
údy roztracené
skládají do těl,

k úžasu pohůnků
a sedmikrás

z rypáků bagru
sypou kamenná slova,
z betonových čel
vystřkují tykadla
vysokých pecí,
haldy jsou z černé řeky,
sirény ze sůviček,
lanovky drátují puklé nebe

k úžasu kuřat,
k úžasu spisovatelů zelených čítanek,

ale tady
mléčný chrup novostaveb
už noci ukusuje,
bečící ingoty
na porážku běží
a nad posledním nýtem
někdo si píská...

Za horama
provolávání — sláva!

Píší — bylo tu pěkně,
myslí si, jde se domů,
a jdou.

Ale po nich
nadosmrti,

do konce měst
pravá, rukodělná, nezmrazitelná radost
bude se tlouci po dláždění.

Einstein

V Princetonu
starý muž v kožené kazajce
dívá se z okna:
mráz.

Blížíme se rychlosti světla.
Souřadnice se lámou.
Bortí se
velebná harfa Newtonova světa,
okamžiky vybuchují,
není teď,
není potom.

Srážky, anihilace, záblesky,
převtělované energie,
silová pole pulsují
v černé nálevce nebe.

A dokonce
hole se prodlužují,
ani hodiny neví
nic jistého.

Snad je třeba
jednotné teorie pole.
Snad je třeba
jednotné teorie člověka.

Přistupuje k prázdné tabuli.
Píše.

Sám
jako nesmírně vysoký tón
v mrazivém vzduchu,
jako světlo hvězdy,
které sem dopadne
za dvě stě let.

Zlepšovatelé

Připouštím,
že *pak* je slepá tma
a absolutní rychlost.

Připouštím,
že po nás
pes neštěkne.

Ale je možno zlepšit sklon obráběcího nože,
vyzdívání vysokých pecí
a hnojení květin.

A pak
je více hřídělí,
více oceli
a více slunečních růží
v neděli ráno.

Soukolí otáčejí časem
a nové jádro země
odlévá se za odpichu.

Připouštím,
že jména zetlívají jako svaly.
A dokonce ani láska
netrvá dál než
do konečků prstů
a do pat slov.

Připouštím,
že po nás
pes neštěkne.

Ale znám muže,
který osmý rok
snaží se zlepšit
vinutí na transformátorech,
červenýma očima
sleduje cestu drátu
až na konec.

A pak zase znova.

Snad nebude nic.

Jen více světla
a lidi.

A to asi je
věčnost.

Galileo Galilei

Mouchy olizují rybí oči svatých.

Já, Galileo Galilei,
Florentán, stár sedmdesát let,
kleče před vašimi výsostmi...

Ustává dupot věků.
Svěcená mana
kane po srsti časoprostoru,
kosmická slepičí hlava
zobanem vytlouká zuby zcepenělých hvězd,
aleluja, aleluja.

Já, Galileo Galilei,
nacházeje se ve stavu rozsudku,
přísahám...

Zem trne.
Z kořenů vytržené Slunce
s výkřikem padá,
vesmír se smršťuje do hromniček,
hvězdáři slepnou...

já, Galileo Galilei,
přísahám, že jsem vždy věřil,
že věřím teď
a že s pomocí boží budu vždy věřit...

k smrti unavení muži u mikroskopů
ptají se — co teď,
děti vstávají v lavicích,
krvácejí slabikáře,
nosiči dějin skládají krosny,
polocesty,
poločiny,
polopravdy
vzpříčeny jako kosti v hrdle...

... vše co hlásá, uznává a učí
svatá církev katolická, apoštolská, římská...

Ticho.
Země byla vydána.
Slunce bylo vydáno,
sny tuhnou v žilách.

On, Galileo Galilei,
Florentán, stár sedmdesát let...

Já, Galileo Galilei
v košili, v kostele Minervině,
nesa váhu světa
na svých pavoučích nohou,
já, Galileo Galilei,

do vousů,
šeptem,
jen aby děti, aby nosiči, aby Slunce —
šeptem
říkám nakonec...

A Země
se skutečně
točí.

Astronauti

Až budem rozsuzovati hvězdy
a kdejaká elektronická paměť,
kdejaký kodex v dvojkové soustavě,
kdejaký slídič rychlejší zvuku...

Pojďte,
kdo za bezesných nocí
na voru lůžka
(mezi medúzami peřin,
korály světél,
útesy stropu)
od slova k slovu
objíždíte svět,
vážíte chléb a sůl,
brambory a slzy,
tuny nutnosti,
dekagramy ctí,

kdo zítra vstanete
a řeknete — lže
tomu, kdo lže,
a řeknete pravdě pravda
a soudruh soudruhu,

pojd'te,
kdo jste hnuli prstem...

Neboť my pohneme ekliptikou.

A hvězdy budeme rozsuzovat.

III

*A to je teplý zákon lidí
z hroznů dělají víno
z uhlí dělají oheň
Lidi z políbení
— PAUL ELUARD*

Výbuch

Ano,
ale pak přišli
zedníci,
lékaři,
tesaři,
 lidi s lopatami,
 lidi s nadějemi,
 lidi s hadry,
hladili
slabiny zdivočelého domu,
hladili
bušící srdce prostoru,
hladili hřebínky bolesti,

až se vrátily všechny cihly,
až se vrátily všechny kapky krve,
všechny molekuly kyslíku

a odpouštěl
kámen kamenu.

Doma

Jak z loňské pavučiny
z vrzavé lenošky vyhlížela:
„Vypadáš dobře, hochu.“

A rány se hojily,
byli jsme zas dětmi
a nebyla škola.

A když bylo nejhůř
a nebylo noci a dne
a nebylo nahoře a dole
a sotva dech jsme popadali,

říkala
z pavučin,
vypadáš dobře, hochu.

A rány se jí hojily před očima,
třebaže už

byla slepá.

Uvnitř

Absolutní noc,
absolutní ulice,
absolutní Praha.

Nic.
Nic než tvé oči.

Snad stěny,
snad strop,
snad plíce země
dodýchavší.

Nikdo.
Nikdo než ty.

Mezi linoleem a zdí,
mezi knihou a nožem,
mezi rukavicí a sirkou,
mezi písmeny jména,
mezi řasami,
mezi prsty
z prvoklíčků ticha
vyrůstá strom.

Vlna váhá,
koráb neodjíždí,
v hřebeni zpívá vlas.

Nikdy.
Nikdy bych nebyl věřil.

Uvnitř světa
je štěstí.

Muzika

Taková banda
hraje v hospodě.

Pulitry dupou
v poličkách,
chlapi se trápí,
chlapi se smějí.
A je v tom Beethoven,
a je v tom Bach.

Taková banda
hraje v hospodě.

Plešatý buben,
zrzavá harmonika.
I když umřem,
zpívat budu
na márách.
Trumpety
stropem prorážejí.
A je v tom Beethoven,
a je v tom Bach.

Hlasy v krajině

Mlha ponocuje.
Z nesmírné dálky vytí lemurů.
Duše trávy se směje při luně.
Lidi myslí, že pláče vzduch.

Tma kmeny ohryzává.

Duše beznohého pekaře
vypráví o kvásku.
Oběšený fořt
v houžvích si zpívá.
Švadlena po niti
z pokoje souchotinového
šplhá.

Noc věčností okysličená.

Vojáci
v kabátech ještě bílých
na flašinet závor
si hrají u nádraží.

V oblázcích hospoda hlučí.

Ale ráno
duchové umřou
a nadobro pohřbeni budou
v náprstku,
v bochnících,

v plnometrech,
v pražcích
a v klikách

nesmrtelných
jako my.

Panoráma Prahy

Jako řiditelná vzducholod'
nad město stoupá
nějaká radost.

Antény sají slunce.

Hrobky králů,
blankytné kosti princezen,
kamenné hlízy podkoních
brní zemi.

Beton se hýbe.

Věže narůstají a mizí,
domy se rýhují a dělí,
buňky věčně rostoucí sítnice,
oči nebe se odlévají
do asfaltu.

Dychtivá ruka
sune se za obzor
a svírá dělovou dálku,
prsty komínů bubnují
na kůži večera,
dunění naplňuje cévy.

Táhlý, tisícerý výbuch tryská z lomenic.

Neboť není kamene.
Je pondělí,
jsou pyrotechnici, kominíci,
elektrikáři, asfaltéři,
pradleny, telegrafistky,
Jan Weinfurter,
Petr Parlěš,
Maria Nováková
se synem.

Jako říditelná vzducholod'
nad město stoupá
historie.

Televize

Ve tmě se otvírají dveře a přichází
mistr houslí
a hraje stříbrný,
elektronový
menuet.

Otvírají se dveře a přichází
slunce
a jablko dozrává
v tvé ruce.

Otvírají se dveře a přichází
Aldebaran
a jsme zas na počátku,
v megadynech,
v skřípajících oblacích mesonových.

Otvírají se dveře a přichází
země,
země pamp,
země obelisků,
země armád,
země chalup večerních,
země betonářů,
prostě země,
a jsme zas na konci,
před slovy ano a ne.

Otvírají se dveře
a přicházíme my sami,
pozorujeme svůj život
z výšky tisíce mil a
třiceti světelných roků,
vidíme svou vybuchující energii,
vidíme své ocelové nervy,
vidíme jedinou cestu,
rovnou jak kanály z Marsu —

Otvíráme dveře a vycházíme
do pevné,
elektromagnetické
dálky.

Miroslav Holub

Achilles a želva

Edice Čeští básníci 20. století

Ilustrace na obálce Sunward Art/Shutterstock.com

Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 24. 6. 2020

ISBN 978-80-274-0935-8 (epub)

ISBN 978-80-274-0936-5 (pdf)

ISBN 978-80-274-0937-2 (prc)